ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ CHRISTINE STIX-HACKL

της 29ης Νοεμβρίου 2001 [1]

I — Εισαγωγή

1. Με την υπό κρίση προσφυγή ακυρώσεως το Βασίλειο του Βελγίου βάλλει κατά δύο αποφάσεων της Επιτροπής, της 5ης Ιουλίου 2000 [2] (στο εξής: επίδικες αποφάσεις), στο μέτρο που οι αποφάσεις αυτές εξαιρούν από την κοινοτική χρηματοδότηση, η πρώτη για το οικονομικό έτος 1995 και η δεύτερη για τα οικονομικά έτη 1996 και 1997, ορισμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε το Βασίλειο του Βελγίου στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων.

2. Η διαφορά αφορά την κοινοτική νομοθεσία περί ενισχύσεων για την πώληση βουτύρου σε μειωμένη τιμή και τη χορήγηση ενισχύσεως στο βούτυρο και το συμπυκνωμένο βούτυρο που προορίζονται για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και άλλων προϊόντων διατροφής. Πρόκειται, κατ' ουσίαν, για το ζήτημα αν το Βασίλειο του Βελγίου μπορούσε, βάσει του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 570/88 της Επιτροπής [3], να χορηγήσει ενίσχυση για τεχνολογικώς προσαρμοσμένο βούτυρο, το καλούμενο BITA [beurre industriel technologiquement adapté (στο εξής: BITA) ή αν το προϊόν αυτό, όπως φρονεί η Επιτροπή, εμπίπτει στην περί ενισχύσεων ρύθμιση των άρθρων 9 ή 9α του κανονισμού αυτού.

II — Το νομικό πλαίσιο

Α — *Ενίσχυση για βούτυρο — Βασικό προϊόν*

Άρθρο 1 του κανονισμού 570/88

3. Στο πλαίσιο των μέτρων για την προώθηση της καταναλώσεως βουτύρου, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 16 Φεβρουαρίου 1988, τον κανονισμό 570/88, για την πώληση σε μειωμένη τιμή βουτύρου και τη χορήγηση ενίσχυσης στο βούτυρο και το συμπυκνωμένο βούτυρο που προορίζονται για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και άλλων προϊόντων διατροφής (στον εξής: κανονισμός 570/88).

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — Απόφαση 2000/448/ΕΚ, της 5ης Ιουλίου 2000, για την τροποποίηση της απόφασης 1999/187/ΕΚ σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη όσον αφορά τις δαπάνες του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1995 [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2000) 1813] καθώς και 2000/449/ΕΚ, της 5ης Ιουλίου 2000, για την εξαίρεση από την κοινοτική χρηματοδότηση ορισμένων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2000) 1847] (αμφότερες στην ΕΕ 2000, L 180, σ. 46 και 49 αντιστοίχως).

3 — Κανονισμός της 16ης Φεβρουαρίου 1988, για την πώληση σε μειωμένη τιμή βουτύρου και τη χορήγηση ενισχύσεως στο βούτυρο και το συμπυκνωμένο βούτυρο που προορίζονται για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και άλλων προϊόντων διατροφής (ΕΕ 1988, L 55, σ. 31).

4. Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού ρυθμίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για το βούτυρο ή το συμπυκνωμένο βούτυρο. Κατά τον χρόνο της χορηγήσεως των επιδίκων ενισχύσεων βάσει του άρθρου αυτού, η διατύπωσή του, μετά τις τροποποιήσεις που επέφεραν οι κανονισμοί (ΕΟΚ) 1048/89 της Επιτροπής [4], (ΕΟΚ) 1157/91 της Επιτροπής [5] και (ΕΟΚ) 2443/93 της Επιτροπής [6], είχε ως εξής:

«1) Υπό τους όρους που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, διενεργείται η πώληση του βουτύρου που αγοράστηκε σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 και εισήλθε σε αποθεματοποίηση πριν από την ημερομηνία η οποία πρόκειται να καθοριστεί, καθώς και η χορήγηση ενίσχυσης στη χρησιμοποίηση βουτύρου, συμπυκνωμένου βουτύρου και κρέμας που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο.

2) Με την επιφύλαξη του άρθρου 9α, στοιχείο α', ενίσχυση λαμβάνουν μόνο:

α) το βούτυρο που ανταποκρίνεται, στο κράτος μέλος παρασκευής, στον ορισμό και στην ταξινόμηση που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΟΚ) 985/68 και του οποίου η συσκευασία φέρει την ανάλογη σήμανση. Όταν η παρασκευή του βουτύρου και η προσθήκη των χρωστικών ουσιών πραγματοποιούνται στην ίδια επιχείρηση, δεν απαιτείται η συσκευασία του βουτύρου πριν από την προσθήκη των χρωστικών ουσιών.

β) Το συμπυκνωμένο βούτυρο που έχει παραχθεί, σύμφωνα με το άρθρο 10, από βούτυρο ή κρέμα που ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές του παραρτήματος IV.

γ) Η κρέμα που υπάγεται στους κωδικούς ΣΟ ex 0401 30 39 και ex 0401 30 99, περιεκτικότητας σε λιπαρή ουσία μεγαλύτερης ή ίσης με 35 % και μικρότερης ή ίσης με 49 %, στην οποία προστίθεται, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, χρωστική ουσία και χρησιμοποιείται κατευθείαν σε τελικά προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 4, σημείο 2.»

5. Με το άρθρο 1, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) 455/95 της Επιτροπής, της 28ης Φεβρουαρίου 1995, για τροποποίηση των κανονισμών (ΕΟΚ) 1547/87 και 1589/87 όσον αφορά την αγορά βουτύρου από τους οργανισμούς παρέμβασης και των κανονισμών (ΕΟΚ) 2191/81 και 570/88 όσον αφορά τη χορήγηση ενίσχυσης για την αγορά βουτύρου και την πώληση με μειωμένη τιμή βουτύρου σε ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών και βιομηχανιών [7], το άρθρο 1,

4 — Κανονισμός της 21ης Απριλίου 1989 (ΕΕ 1989, L 111, σ. 24).

5 — Κανονισμός της 3ης Μαΐου 1991 (ΕΕ L 112, σ. 57).

6 — Κανονισμός της 2ας Σεπτεμβρίου 1993 (ΕΕ 1993, L 224, σ. 8).

7 — ΕΕ L 46, σ. 31.

παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 570/88 τροποποιήθηκε ως εξής:

«[...] το βούτυρο που παράγεται απευθείας και αποκλειστικά από παστεριωμένη κρέμα και ανταποκρίνεται στους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 και στις απαιτήσεις της εθνικής κλάσης ποιότητας που εμφαίνονται στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) 454/95 στο κράτος μέλος παρασκευής, και του οποίου η συσκευασία φέρει ανάλογη σήμανση [...]».

6. Παρά το γεγονός ότι η τροποποίηση αυτή, κατά την οποία η χορήγηση της ενισχύσεως εξαρτάται ρητώς από το ότι το βούτυρο παράγεται *απευθείας και αποκλειστικά* από παστεριωμένη κρέμα τέθηκε σε ισχύ μόλις την 1η Μαρτίου 1995, επομένως μετά τον χρόνο χορηγήσεως των επιδίκων ενισχύσεων, πρέπει να παρατεθεί λαμβανομένων υπόψη των επιχειρήματων των διαδίκων.

Άρθρο 1 του κανονισμού 985/68

7. Κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος του κανονισμού 570/88 — και στα χωρία που ασκούν επιρροή στην προκειμένη περίπτωση και δεν είχαν τροποποιηθεί κατά τον χρόνο χορηγήσεως των επιδίκων ενισχύσεων — το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 985/68 του Συμβουλίου, περί καθορισμού των γενικών κανόνων που διέπουν τα μέτρα παρεμβάσεως στην αγορά του βουτύρου και της κρέμας γάλακτος[8], όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2714/72 του Συμβουλίου[9] και με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1897/87 του Συμβουλίου[10] (στο εξής: κανονισμός 985/68), είχε ως εξής:

«1. Οι οργανισμοί παρεμβάσεως αγοράζουν μόνο το βούτυρο το οποίο:

α) παράγεται από εγκεκριμένη επιχείρηση·

β) ανταποκρίνεται στον προσδιορισμό και στην ταξινόμηση που αναγράφονται στην παράγραφο 3, στοιχεία α', και β', αντιστοίχως·

[...]

2. Μέχρι την ημερομηνία θέσεως σε εφαρμογή των διατάξεων που εθεσπίσθησαν δυνάμει του άρθρου 27 του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68, μια επιχείρηση εγκρίνεται μόνον αν παρασκευάζει βούτυρο, το οποίο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 3, στοιχεία α' και β'.

8 — Κανονισμός της 15ης Ιουλίου 1968 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 116).
9 — Κανονισμός της 19ης Δεκεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/008, σ. 220).
10 — Κανονισμός της 2ας Ιουλίου 1987 (ΕΕ L 182, σ. 35).

3. Μέχρι την ημερομηνία που προβλέπεται στην παράγραφο 2, το βούτυρο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 πρέπει:

α) να έχει την ακόλουθη σύνθεση και χαρακτηριστικά:

αα) — να έχει ελάχιστη περιεκτικότητα σε βουτυρικά λίπη 82 % κατά βάρος·

— να έχει μέγιστη περιεκτικότητα σε ύδωρ 16 % κατά βάρος,

— να έχει κατασκευασθεί από όξινο ανθόγαλο,

ή

ββ) — να έχει ελάχιστη περιεκτικότητα σε βουτυρικά λίπη 82 % κατά βάρος,

— να έχει μέγιστη περιεκτικότητα σε ύδωρ 16 % κατά βάρος,

— να έχει παρασκευαστεί από γλυκεία [κρέμα]·

β) να έχει ταξινομηθεί

— ως 'beurre marque de contrôle' όσον αφορά το βελγικό βούτυρο, [...] [11]»

Β — *Ενίσχυση για τα ενδιάμεσα προϊόντα του βουτύρου* [12]

8. Στο *άρθρο 9 του κανονισμού 570/88* είχε προβλεφθεί η δυνατότητα χορηγήσεως ενισχύσεως και στην περίπτωση κατά την οποία «το συμπυκνωμένο βούτυρο ή το βούτυρο, το οποίο έχει αποτελέσει αντικείμενο προσθήκης ή όχι των χρωστικών ουσιών, ενσωματώνονται σε ενδιάμεσο στάδιο σε προϊόντα εκτός των τελικών προϊόντων και σε εγκατάσταση άλλη από αυτή της τελικής μεταποίησης». Στην περίπτωση αυτή η χορήγηση των ενισχύσεων εξηρτάτο από ορισμένες προϋποθέσεις, ιδίως από την έγκριση της εγκαταστάσεως ενδιάμεσης μεταποιήσεως και από την αναγραφή της

11 – Ακολουθούν οι ταξινομήσεις του βουτύρου στα άλλα κράτη μέλη. Στη συνέχεια, γίνεται μνεία της εν λόγω απαριθμήσεως των εθνικών ταξινομήσεων του βουτύρου ως «πίνακα των εθνικών ταξινομήσεων».

12 – Βλ. συναφώς τις αναλύσεις στα σημεία 55 έως 58.

ενδείξεως «ενδιάμεσο προϊόν» επί της συσκευασίας του προϊόντος.

9. Το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τον κανονισμό της Επιτροπής (ΕΟΚ) 1813/93 [13], ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 1993. Με τον κανονισμό αυτό προστέθηκε στο άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 570/88 η ακόλουθη προϋπόθεση εγκρίσεως των ενδιαμέσων προϊόντων:

«σύμφωνα με το άρθρο 10, η μεταποιητική εγκατάσταση και τα ενδιάμεσα προϊόντα εγκρίνονται ή όχι μετά από αίτηση στην οποία διευκρίνονται ιδίως η σύνθεση των παραγόμενων προϊόντων και η περιεκτικότητα σε βουτυρική λιπαρή ουσία και όπου αποδεικνύεται ότι το στάδιο των εν λόγω ενδιάμεσων προϊόντων [δικαιολογείται] για την παραγωγή των τελικών προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 4 [...]»

10. Επιπλέον, με τον κανονισμό 1813/93 προστέθηκε *στον κανονισμό 570/88 το άρθρο 9α*, το οποίο περιέχει ορισμό των ενδιαμέσων προϊόντων και διαλαμβάνει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 4, τα ενδιάμεσα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 9 είναι προϊόντα άλλα από τα προϊόντα που υπάγονται στους κωδικούς ΣΟ 0401 και 0405.

Εντούτοις:

α) θεωρούνται ως ενδιάμεσα προϊόντα τα προϊόντα των οποίων η περιεκτικότητα σε βουτυρική λιπαρή ουσία είναι 82 % τουλάχιστον και τα οποία παράγονται αποκλειστικώς από το συμπυκνωμένο βούτυρο που αναφέρεται στο άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β', σε μεταποιητική εγκατάσταση προς τούτο εγκεκριμένη σύμφωνα με το άρθρο 10, εφόσον έχουν προστεθεί σε αυτά οι ιχνηθέτες που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1· σ' αυτή την περίπτωση, η καταβαλλόμενη ελάχιστη τιμή πώλησης και το μέγιστο ποσό της χορηγούμενης ενίσχυσης ισούνται αντιστοίχως προς την ελάχιστη τιμή πώλησης και προς το μέγιστο ποσό ενίσχυσης που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 18 για το ιχνηθετημένο βούτυρο περιεκτικότητας σε λιπαρή ουσία 82 % [...]».

Γ — *Εκκαθάριση των λογαριασμών*

11. Τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής ρυθμίζει ο *κανονισμός (ΕΟΚ) 729/70* του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής [14], όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1287/95 του Συμβουλίου [15] (στο εξής: κανονισμός 729/70).

13 — Κανονισμός της 7ης Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 166, σ. 16).

14 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93.

15 — Κανονισμός της 22ας Μαΐου 1995 (ΕΕ L 125, σ. 1).

12. Στα άρθρα 2 και 3 του κανονισμού 729/70 εκτίθεται το γενικό πλαίσιο της χρηματοδοτήσεως από το ΕΓΤΠΕ. Κατά τις διατάξεις αυτές χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ, αφενός, οι επιστροφές κατά την εξαγωγή, «που χορηγούνται σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών» (άρθρο 2) και, αφετέρου, οι παρεμβάσεις που προορίζονται για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών και «που επιχειρούνται σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών» (άρθρο 3).

13. Το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 729/70 ορίζει τα εξής:

«Η Επιτροπή, μετά από διαβουλεύσεις με την επιτροπή του Ταμείου, [...]

γ) αποφασίζει την απόρριψη αιτήματος κοινοτικής χρηματοδότησης δαπανών βάσει των άρθρων 2 και 3, σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι οι δαπάνες δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες. [...]

Η Επιτροπή υπολογίζει τα προς απόρριψη ποσά λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, την έκταση της διαπιστωθείσας ασυμφωνίας. Η Επιτροπή εκτιμά εν προκειμένω το είδος και τη σοβαρότητα της παράβασης, καθώς και την οικονομική ζημία που υπέστη η Κοινότητα [...]»

14. Περαιτέρω, πρέπει να αναφερθεί το άρθρο 8 του κανονισμού, το οποίο υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν την πραγματοποίηση και την κανονικότητα των χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο πράξεων, να προλάβουν και να διώξουν ανωμαλίες και να ανακτήσουν τα απολεσθέντα εξ αιτίας ανωμαλιών ή αμελειών ποσά.

15. Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού, η Κοινότητα δεν αναλαμβάνει τις οικονομικές συνέπειες των ανωμαλιών ή αμελειών που καταλογίζονται στα διοικητικά όργανα ή οργανισμούς των κρατών μελών.

III — Το ιστορικό της διαφοράς και τα αιτήματα των διαδίκων

16. Με τις επίδικες αποφάσεις η Επιτροπή προέβη σε χρηματοπιστωτικές διορθώσεις για τα οικονομικά έτη 1995, 1996 και 1997, εξαιρώντας συνολικά ποσό 116 684 858 βελγικών φράγκων (BEF) από την κοινοτική χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων.

17. Το ποσό αυτό στο οποίο ανέρχονται οι διορθώσεις αντιστοιχεί αναμφιβόλως στο ποσό των ενισχύσεων τις οποίες κατέβαλε το Βασίλειο του Βελγίου μεταξύ της 22ας Φεβρουαρίου 1994 και της 14ης Φεβρουαρίου 1995, βάσει του άρθρου 1 του κανονισμού 570/88 στην ανώνυμη εταιρία N. Corman για την παρασκευή του BITA.

18. Το BITA παράγεται με μια μέθοδο στα πλαίσια της οποίας τα βασικά προϊόντα — βούτυρο σε ποσοστό 65 % και κρέμα σε ποσοστό 35 % — συμπυκνώνονται. Η καθαρή λιπαρή ουσία που παράγεται κατά τον τρόπο αυτόν (συμπυκνωμένο βούτυρο) αποσυντίθεται στη συνέχεια, και, τέλος, ανασυντίθεται ανάλογα με τα προϊόντα των οποίων επιδιώκεται η παρασκευή και τις επιθυμητές ιδιότητες.

Η μέθοδος αυτή έχει τη δυνατότητα παραγωγής ενός τυποποιημένου βουτύρου, το οποίο περιέχει λιπαρή ουσία σε ποσοστό 82 %, νερό σε ποσοστό 16 % και μη λιπαρό στερεό υπόλειμμα γάλακτος σε ποσοστό 2 %, είναι δε κατάλληλο κυρίως για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής.

19. Από το 1989 καταβαλλόταν ενίσχυση για το BITA, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού 570/88.

20. Η εισαγωγή του BITA στη Γαλλία προκάλεσε, το 1991, μεταξύ της Επιτροπής, αφενός, και των γαλλικών και βελγικών αρχών αφετέρου, ανταλλαγή εγγράφων, στα πλαίσια της οποίας η Επιτροπή υποστήριζε ότι το BITA πρέπει να θεωρηθεί ως ενδιάμεσο προϊόν υπό την έννοια του άρθρου 9 του κανονισμού 570/88 και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ταξινομηθεί ως βούτυρο υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 985/68. Το βελγικό Υπουργείο Γεωργίας επιβεβαίωσε την άποψη αυτή σε έγγραφο της 22ας Αυγούστου 1991.

21. Κατόπιν τροποποιήσεως της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με την πραγματογνωμοσύνη όσον αφορά το βούτυρο, το Βασίλειο του Βελγίου ταξινόμησε, εντούτοις, το BITA στις 28 Φεβρουαρίου 1994, στην κατηγορία «Beurre de laiterie: qualité extra».

22. Στη συνέχεια, το Βασίλειο του Βελγίου χορήγησε για το BITA, το οποίο ετύγχανε μέχρι τότε ενισχύσεως ως «ενδιάμεσο προϊόν», σύμφωνα με το άρθρο 9 ή — κατόπιν της τροποποιήσεως με τον κανονισμό 1813/93 — σύμφωνα με το άρθρο 9α του κανονισμού 570/88, την κοινοτική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 1 του ιδίου κανονισμού.

23. Η ενίσχυση του άρθρου 1 μπορούσε να χορηγηθεί χωρίς την προσθήκη ιχνηθετών στο BITA και χωρίς την αναγραφή της ενδείξεως «ενδιάμεσο προϊόν» στη συσκευασία, όπως επιβάλλεται από τις θεσπίσεως του άρθρου 9α σε περίπτωση χορηγήσεως ενισχύσεων βάσει του άρθρου αυτού. Η τροποποίηση αυτή δεν επηρέασε το ύψος της ενισχύσεως.

24. Στις 28 Φεβρουαρίου 1995, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 455/95, με τον οποίο προστέθηκε στο άρθρο 1 του κανονισμού 570/88 η προϋπόθεση ότι το βούτυρο παράγεται «απευθείας και αποκλειστικά» από παστεριωμένη κρέμα.

25. Από της ενάρξεως της ισχύος της τροποποιήσεως αυτής την 1η Μαρτίου 1995, το Βασίλειο του Βελγίου χορήγησε εκ νέου την ενίσχυση για το BITA ως ενδιάμεσο προϊόν βάσει του άρθρου 9α του κανονισμού.

26. Η έκδοση του κανονισμού 455/95 προκάλεσε την ανταλλαγή εγγράφων μεταξύ των βελγικών αρχών και της Επιτροπής. Το Βασίλειο του Βελγίου ανέφερε ότι ο κανονισμός 455/95 είχε ως συνέπεια τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 1 του κανονισμού 570/88, οπότε η διάταξη αυτή δεν έχει πλέον εφαρμογή στο BITA. Η Επιτροπή αντέκρουσε την άποψη αυτή και ανέφερε ότι το BITA είναι ενδιάμεσο προϊόν υπό την έννοια του άρθρου 9α του κανονισμού 570/88 και ως τέτοιο προϊόν δεν μπορεί να είναι ταυτοχρόνως βασικό προϊόν υπό την έννοια του άρθρου 1 του ιδίου κανονισμού.

27. Ο κανονισμός 455/95 αποτέλεσε επίσης το αντικείμενο προσφυγής που άσκησε η εταιρία Corman κατά της Επιτροπής ενώπιον του Πρωτοδικείου [16], στου οποίου την απόφαση στηρίχθηκε εν μέρει η Επιτροπή στα πλαίσια της διαδικασίας εκκαθαρίσεως των λογαριασμών.

28. Με έγγραφα της 16ης Φεβρουαρίου 1998 και της 19ης Ιουνίου 1999, η Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόθεσή της να προβεί σε χρηματοπιστωτική διόρθωση· το Βασίλειο του Βελγίου απάντησε με υπόμνημα, το οποίο παρέδωσε στις 28 Ιουνίου 1999 στα πλαίσια συναντήσεως με τη μονάδα εκκαθαρίσεως των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ. Στις 2 Σεπτεμβρίου 1999, η Επιτροπή ανακοίνωσε επισήμως ότι ήταν αποφασισμένη να μην αναγνωρίσει δαπάνες ύψους 116,7 εκατομμυρίων BEF που πραγματοποιήθηκαν για την ενθάρρυνση της παραγωγής του BITA. Στις 14 Οκτωβρίου 1999, το Βασίλειο του Βελγίου ζήτησε τη διεξαγωγή διαδικασίας συμβιβασμού.

29. Στην έκθεση περί συμβιβασμού, που κατατέθηκε στις 7 Απριλίου 2000, το όργανο συμβιβασμού εξέθεσε, μεταξύ άλλων, ότι, μολονότι είναι σαφές ότι το BITA δεν εμπίπτει επί του παρόντος στη νομοθεσία περί ενισχύσεων σχετικά με τα βασικά προϊόντα κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 570/88, μπορεί εντούτοις να λάβει ενίσχυση του ιδίου ύψους ως ενδιάμεσο προϊόν, υπό την προϋπόθεση, ιδίως, ότι θα ιχνηθετηθεί. Κατά τις βελγικές αρχές, οι ποσότητες του BITA για τις οποίες χορηγήθηκε ενίσχυση είχαν ιχνηθετηθεί, με την εξαίρεση 84 τόνων. Κατά συνέπεια, το όργανο συμβιβασμού εξέφρασε,

16 — Απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 1997 στην υπόθεση T-117/95, Corman κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-95). Η προσφυγή απορρίφθηκε ως απαράδεκτη λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος.

στην έκθεσή του, αμφιβολίες ως προς το αν ήταν σκόπιμο να πραγματοποιηθεί διόρθωση ύψους 100 % των καταβληθεισών ενισχύσεων.

Δεν κατέστη δυνατή η προσέγγιση απόψεων στα πλαίσια της διαδικασίας συμβιβασμού.

30. Στις 5 Ιουλίου 2000, η Επιτροπή εξέδωσε τις αποφάσεις οι οποίες αποτελούν εν προκειμένω το αντικείμενο της προσφυγής που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Σεπτεμβρίου.

31. Το Βασίλειο του Βελγίου ζητεί από το Δικαστήριο:

1. να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη·

2. να ακυρώσει την απόφαση 2000/448/ΕΚ της Επιτροπής, της 5ης Ιουλίου 2000, για την τροποποίηση της αποφάσεως 1999/187/ΕΚ σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη όσον αφορά τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1995, καθόσον αποκλείει από την κοινοτική χρηματοδότηση δαπάνες ύψους 50 763 827 BEF, στις οποίες υποβλήθηκε το Βασίλειο του Βελγίου στα πλαίσια ενισχύσεως στην πώληση βουτύρου σε μειωμένη τιμή και στην κρέμα συμπυκνωμένου βουτύρου που προορίζονται για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και λοιπών προϊόντων διατροφής, και να ακυρώσει εν μέρει την απόφαση της Επιτροπής 2000/449/ΕΚ, της 5ης Ιουλίου 2000, για την εξαίρεση από την κοινοτική χρηματοδότηση ορισμένων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, για τα οικονομικά έτη 1996 και 1997, καθόσον εξαιρεί από την κοινοτική χρηματοδότηση δαπάνες ύψους 1 602 256,45 ευρώ και 31 883,22 ευρώ, αντιστοίχως, στις οποίες υποβλήθηκε το Βασίλειο του Βελγίου επίσης στα πλαίσια ενισχύσεως στην πώληση βουτύρου σε μειωμένη τιμή και στην κρέμα συμπυκνωμένου βουτύρου που προορίζονται για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και λοιπών προϊόντων διατροφής·

3. να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

32. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

1. να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

2. να καταδικάσει το προσφεύγον στα δικαστικά έξοδα.

IV — Οι λόγοι ακυρώσεως

33. Η Βελγική Κυβέρνηση στηρίζει την προσφυγή της σε τέσσερις λόγους ακυρώσεως, ισχυριζόμενη ότι οι επίδικες αποφάσεις συνιστούν παράβαση του κανονισμού 570/88, καθώς και παραβίαση πλειόνων αρχών του κοινοτικού δικαίου.

34. Με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως η Βελγική Κυβέρνηση επικαλείται την έλλειψη νομικής βάσεως. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως αποτελεί από τρία σκέλη: με το πρώτο σκέλος η Βελγική Κυβέρνηση αρνείται ότι παρέβη το άρθρο 1 του κανονισμού 570/88 όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1157/91. Με το δεύτερο σκέλος ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στις βελγικές αρχές καμία παρανομία ή αμέλεια. Το τρίτο σκέλος αφορά την εναπομείνασα αρμοδιότητα, η οποία παρέσχε στο Βασίλειο του Βελγίου την εξουσία να ταξινομήσει το BITA ως «beurre marque de contrôle».

35. Οι τρεις επόμενοι λόγοι ακυρώσεως αφορούν την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, της αρχής της ειλικρινούς συνεργασίας, καθώς και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

V — Εκτίμηση

A — *Πρώτος λόγος ακυρώσεως: η έλλειψη νομικής βάσεως*

1. Πρώτο και τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως.

α) Ισχυρισμοί των διαδίκων

36. Κατά τη Βελγική Κυβέρνηση, μπορούσε νομίμως να χορηγηθεί η κοινοτική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 1 του κανονισμού 570/88 όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των κρίσιμων περιστατικών, για το BITA, κατόπιν της ταξινομήσεώς του από τις βελγικές αρχές ως «beurre de laiterie: qualité extra».

37. Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού, το οποίο ρυθμίζει τις προϋποθέσεις χορηγήσεως ενισχύσεων, παραπέμπει, πράγματι, μόνο στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 985/68, επομένως στην προαναφερθείσα κατάταξη, οπότε η αντίστοιχη ταξινόμηση συνιστά τη μοναδική προϋπόθεση για την επιλεξιμότητα του βουτύρου για τη χορήγηση ενισχύσεως κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 570/88. Το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 985/68 δεν περιέχει κανένα γενικό ορισμό του

βουτύρου, ο οποίος θα έπρεπε να θεωρηθεί ως προϋπόθεση για τη χορήγηση ενισχύσεως.

38. Η Επιτροπή φρονεί ότι, κατά τον κανονισμό 570/88, δεν αρκεί να πληρούται η τυπική προϋπόθεση της ταξινομήσεως, αλλ' ότι το βούτυρο πρέπει να ανταποκρίνεται και στις απαιτήσεις σχετικά με τη σύνθεση και την παραγωγή του, όπως αυτές προκύπτουν από το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού 985/68.

39. Επιπλέον, αμφότεροι οι διάδικοι αναφέρονται στην τροποποίηση που επέφερε ο κανονισμός 455/95 στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 570/88, της οποίας ο σκοπός, κατά τη Βελγική Κυβέρνηση, δεν μπορούσε να συνίσταται παρά στην απαγόρευση των ενισχύσεων για το ΒΙΤΑ στο πλαίσιο του άρθρου αυτού από το χρονικό αυτό σημείο και στο εξής, ενώ η Επιτροπή θεωρεί ότι η τροποποίηση αυτή αποτελεί απλώς διευκρίνιση της ήδη προϋφισταμένης νομικής καταστάσεως.

40. Περαιτέρω, στα πλαίσια του τρίτου σκέλους αυτού του λόγου ακυρώσεως, η Βελγική Κυβέρνηση επικαλείται την αρχή της επικουρικότητας και την εναπομείνασα αρμοδιότητα που διατηρεί όσον αφορά την ταξινόμηση του βουτύρου.

41. Χωρίς να αμφισβητεί, καταρχήν, την ύπαρξη της εν λόγω εναπομείνασας αρμοδιότητας, η Επιτροπή φρονεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου δεν μπορούσε να την ασκήσει μέχρι σημείου παραγνωρίσεως ή καταστρατηγήσεως των προϋποθέσεων σχετικά με την παραγωγή και τη σύνθεση του βουτύρου, όπως αυτές προκύπτουν από τον κανονισμό 570/88 σε συνδυασμό με τον κανονισμό 985/68.

β) Εκτίμηση

42. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, «το ουσιώδες στην κοινή οργάνωση αγορών είναι ότι, στους τομείς που καλύπτει, τα κράτη μέλη δεν μπορούν πλέον να παρεμβαίνουν με εθνικές διατάξεις που θεσπίζουν μονομερώς. Η νομοθετική τους αρμοδιότητα δεν μπορεί να είναι παρά συμπληρωματική και αφορά μόνον τις καταστάσεις που δεν διέπονται από κοινοτικές διατάξεις και τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι κοινοτικές διατάξεις τους αναγνωρίζουν ρητή αρμοδιότητα.» [17]

43. Η τελευταία περίπτωση συντρέχει εν προκειμένω, στο μέτρο που το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 570/88 παραπέμπει, όσον αφορά την προϋπόθεση χορηγήσεως ενισχύσεως για το βούτυρο, στις ταξινομήσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 985/68, στις οποίες πρέπει να προβούν τα κράτη μέλη παραγωγής. Όσον αφορά το βελγικό βούτυρο, αυτό πρέπει, κατά τις βελγικές διατάξεις, να ταξινομηθεί ως «beurre marque de contrôle», προκειμένου να εμπίπτει στο καθεστώς ενισχύσεων του άρθρου 1 του κανονισμού 570/88.

17 — Βλ. ιδίως, την απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 1986 στην υπόθεση 48/85, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1986, σ. 2549, σκέψη 12) και την απόφαση της 29ης Ιουνίου 1978 στην υπόθεση 154/77, Dechmann (Συλλογή τόμος 1978, σ. 529, σκέψη 16).

44. Επομένως, υπό την έννοια της προαναφερθείσας νομολογίας, δεν μπορεί να πρόκειται στην υπό κρίση περίπτωση παρά για εναπομείνασα αρμοδιότητα, η οποία ασκείται εντός των ορίων που θέτει το κοινοτικό δίκαιο. Κατά συνέπεια, πρέπει να εξετασθεί αν οι βελγικές αρχές έλαβαν υπόψη κατά την ταξινόμηση τις προβλεπόμενες στον κανονισμό 570/88, σε συνδυασμό με τον κανονισμό 985/68, απαιτήσεις για την επιλεξιμότητα βουτύρου για τη χορήγηση ενισχύσεως οι οποίες αφορούν την παραγωγή και τη σύνθεση του βουτύρου.

45. Συναφώς πρέπει να ληφθούν υπόψη όχι μόνον οι ρητές διατάξεις του κανονισμού 570/88, αλλά και το πνεύμα και ο σκοπός του κανονισμού αυτού [18]. Ο σκοπός προκύπτει ιδίως από τη θέση του κανονισμού αυτού στο πλαίσιο της αντίστοιχης κοινής οργανώσεως της αγοράς:

46. Ο κανονισμός 570/88, όπως ακριβώς ο κανονισμός 985/68, έχει νομική βάση στο καθεστώς παρεμβάσεων του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών [19].

47. Εκτός από τις βάσεις του συστήματος παρεμβάσεων, το άρθρο αυτό περιέχει επίσης, στην παράγραφο 3, διατάξεις σχετικά με τη διάθεση του βουτύρου που αγοράζεται από τους οργανισμούς παρεμβάσεως (βούτυρο παρεμβάσεως) και προβλέπει ότι είναι δυνατόν να ληφθούν ειδικά μέτρα για το βούτυρο δημοσίας αποθεματοποιήσεως που δεν δύναται να διατεθεί κατά τη διάρκεια μιας γαλακτοκομικής περιόδου υπό κανονικές συνθήκες.

48. Οι γενικοί κανόνες και οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή των προβλεπόμενων στο άρθρο 6 μέτρων παρεμβάσεως θεσπίστηκαν, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου αυτού, με τον κανονισμό 985/68. Ο κανονισμός αυτός ρυθμίζει την αγορά και την πώληση του βουτύρου παρεμβάσεως από τους οργανισμούς παρεμβάσεως, καθώς και την αποθεματοποίηση του βουτύρου αυτού, και διατυπώνει, ιδίως, τις προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληροί το βούτυρο για να είναι δυνατό να αγορασθεί από τους οργανισμούς παρεμβάσεως.

49. Αφού, κατά τη δεκαετία του '70, τα αποθέματα του βουτύρου δεν μπορούσαν πλέον να διατεθούν υπό κανονικές συνθήκες λόγω της υπερπαραγωγής του βουτύρου, έγινε χρήση της προβλεπόμενης στο άρθρο 6 του κανονισμού 804/68 δυνατότητας να θεσπισθούν μέτρα για την προώθηση της διαθέσεως του βουτύρου.

50. Για την αύξηση της διαθέσεως προβλέφθηκε, αρχικώς, η πώληση σε μειωμένη τιμή του αγορασμένου βάσει του κανονισμού 985/68 βουτύρου παρεμβάσεως που προορίζεται για την παρασκευή ορισμένων προϊόντων, και συγκεκριμένα βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 262/79 [20].

18 — Πρβλ. την απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 1975 στην υπόθεση 51/74, Van der Hulst (Συλλογή τόμος 1975, σ. 29, σκέψεις 25 έως 29).

19 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82.

20 — Κανονισμός της Επιτροπής, της 12ης Φεβρουαρίου 1979, περί της πωλήσεως σε μειωμένη τιμή βουτύρου που προορίζεται για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και άλλων τροφίμων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 77).

51. Τον ίδιο σκοπό εξυπηρετούσε και η καθιέρωση συστήματος ενισχύσεως για το βούτυρο και το συμπυκνωμένο βούτυρο με τον κανονισμό 1932/81 [21]. Σκοπός του εν λόγω συστήματος ενισχύσεως ήταν να παρασχεθεί στους παραγωγούς, οι οποίοι είχαν επωφεληθεί από το προαναφερθέν καθεστώς διαθέσεως για το βούτυρο παρεμβάσεως, η δυνατότητα, σε περίπτωση (προσωρινής) ανεπάρκειας των εν λόγω αποθεμάτων, να προμηθευθούν βούτυρο αγοράς σε τιμή παρεμφερή προς αυτή που ισχύει για το βούτυρο παρεμβάσεως [22].

52. Ο κανονισμός 570/88 αντικαθιστά τους δύο προαναφερθέντες κανονισμούς και συγκεντρώνει σε μια ρύθμιση τα μέτρα για την προώθηση της καταναλώσεως βουτύρου — επομένως, αφενός το καθεστώς διαθέσεως του βουτύρου παρεμβάσεως και, αφετέρου, τις ενισχύσεις που αποσκοπούν στη μείωση της τιμής του βουτύρου αγοράς σε επίπεδο συγκρίσιμο προς αυτό που ισχύει για το βούτυρο παρεμβάσεως [23].

53. Η προεκτεθείσα σχέση μεταξύ του κανονισμού 570/88 και του κανονισμού 985/68 καθιστά σαφές ότι τα προβλεπόμενα στον κανονισμό 570/88 μέτρα για την προώθηση της διαθέσεως βουτύρου συνιστούν συμπληρωματικό του ρυθμιζομένου στον κανονισμό 985/68 συστήματος παρεμβάσεων για το βούτυρο μηχανισμό: με τα μέτρα αυτά είτε το αποθεματοποιημένο κατά τον κανονισμό 985/68 βούτυρο διοχετεύεται εκ νέου στην κατανάλωση, είτε η τιμή του βουτύρου που βρίσκεται στην αγορά ορίζεται στο επίπεδο τιμής που ισχύει για το βούτυρο παρεμβάσεως.

54. Λαμβανομένης υπόψη της σχέσεως μεταξύ των δύο κανονισμών, πρέπει να γίνει δεκτή η άποψη της Επιτροπής ότι, για να είναι το βούτυρο επιλέξιμο για τη χορήγηση ενισχύσεως κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 570/88, πρέπει κατ' ανάγκη να ανταποκρίνεται στα χαρακτηριστικά του βουτύρου τα οποία καθιστούν δυνατή την αγορά του από τους οργανισμούς παρεμβάσεως κατά το άρθρου 1 του κανονισμού 985/68. Επομένως, για να είναι επιλέξιμο για τη χορήγηση ενισχύσεως κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 570/88, το βούτυρο πρέπει να πληροί, ιδίως, τις εκτιθέμενες στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού 985/68 προϋποθέσεις σχετικά με την παραγωγή και τη σύνθεση.

55. Την ανάλυση αυτή δεν επηρεάζει ούτε το γεγονός ότι για το BITA ως «ενδιάμεσο προϊόν» μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση βάσει του άρθρου 9α. Το γεγονός δηλαδή ότι τα εν λόγω ενδιάμεσα προϊόντα είναι επιλέξιμα για τη χορήγηση ενισχύσεων συνιστά στην πραγματικότητα μεταγενέστερη και αντιφατική προς την αρχική οικονομία του κανονισμού 570/88 προσθήκη.

56. Πράγματι, όπως προκύπτει από το γράμμα και τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 570/88, όπως ίσχυε αρχικώς, ενίσχυση στο βούτυρο, στο συμπυκνωμένο

21 — Κανονισμός (ΕΟΚ) της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1981, περί χορηγήσεως ενισχύσεως στο βούτυρο και στο συμπυκνωμένο βούτυρο που προορίζονται για παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και άλλων προϊόντων διατροφής (ΕΕ 1981, L 191, σ. 6). Ο κανονισμός αυτός διευκρινίζει το προβλεπόμενο στον κανονισμό (ΕΟΚ) 1723/81 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1981, για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τα μέτρα που προορίζονται να διατηρήσουν το επίπεδο χρησιμοποίησης βουτύρου από ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών και βιομηχανιών (ΕΕ 1981, L 172, σ. 14) καθεστώς ενισχύσεων όσον αφορά τους παραγωγούς προϊόντων ζαχαροπλαστικής και παγωτών.

22 — Πρβλ., συναφώς, τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1723/81.

23 — Πρβλ. συναφώς τις δύο πρώτες αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού αυτού.

βούτυρο ή, από της τροποποιήσεως με τον κανονισμό 1157/91, και στην κρέμα υπό την έννοια του άρθρου 1 μπορεί να χορηγηθεί όταν το προϊόν αυτό είτε μεταποιείται απ' ευθείας, σύμφωνα με το άρθρο 3, σε τελικό προϊόν υπό την έννοια του άρθρου 4, είτε μεταποιείται, καταρχάς, σύμφωνα με το άρθρο 9, σε «ενδιάμεσο προϊόν» που προορίζεται για την παρασκευή τελικού προϊόντος.

57. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει διάκριση, κατά την αρχική οικονομία του κανονισμού, μεταξύ των *βασικών προϊόντων* (βούτυρο, συμπυκνωμένο βούτυρο ή κρέμα), για τα οποία μπορούσε να χορηγηθεί η ενίσχυση, και των *προϊόντων που δεν ήσαν, αφ' εαυτών, επιλέξιμα για τη χορήγηση ενισχύσεων*, στα οποία μεταποιούνται τα βασικά προϊόντα, δηλαδή των τελικών και ενδιαμέσων προϊόντων.

58. Το γεγονός ότι «ενδιάμεσα προϊόντα» υπό την έννοια του άρθρου 9 κατέστησαν επιλέξιμα για τη χορήγηση ενισχύσεως παράλληλα με τα προϊόντα του άρθρου 1 είναι το αποτέλεσμα τριών τροποποιητικών κανονισμών, τους οποίους εξέδωσε η Επιτροπή λόγω παρανοήσεων σχετικά με τον όρο «ενδιάμεσο προϊόν» [24]. Έτσι, η Επιτροπή τον προσέθεσε με το άρθρο 9α, στοιχείο α', κατά το οποίο θεωρούνται ως ενδιάμεσα προϊόντα υπό την έννοια του άρθρου 9 μόνον προϊόντα από συμπυκνωμένου βουτύρου που φέρουν συγκεκριμένες ιδιότητες. Περαιτέρω, διευκρινίστηκε ότι για τα προϊόντα του άρθρου 9α, στοιχείο α', «μπορεί να υποβληθεί αίτηση για χορήγηση ενισχύσεως ακόμη και αν τα προϊόντα αυτά δεν καλύπτονται από το άρθρο 1» [25] και προστέθηκε αντίστοιχη εξαίρεση στο άρθρο 1 του κανονισμού 570/88 [26], οπότε εφεξής κατέστησαν ρητώς επιλέξιμα για τη χορήγηση ενισχύσεως, παράλληλα με το βούτυρο, το συμπυκνωμένο βούτυρο και την κρέμα, και «ενδιάμεσα προϊόντα» υπό την έννοια του άρθρου 9α, στοιχείο α', επομένως, τύποι ανασυστημένου βουτύρου, όπως, για παράδειγμα, το BITA.

59. Από τις προηγούμενες αναλύσεις καθίσταται σαφές ότι η επιλεξιμότητα του BITA για τη χορήγηση ενισχύσεως κατά το άρθρο 9α του κανονισμού 570/88 έχει εξαιρετικό χαρακτήρα [27] και, κατά συνέπεια, ουδόλως επηρεάζει την αρχή που διατυπώθηκε ανωτέρω.

60. Τέλος, πρέπει ακόμη να τονισθεί ότι στον κατάλογο των εθνικών ταξινομήσεων του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 985/68 περιελήφθησαν μόνον οι κατατάξεις βουτύρου οι οποίες πληρούν τα κριτήρια του στοιχείου α' τη διατάξεως αυτής. Τούτο πιστοποιεί, για παράδειγμα, η προσθήκη στον εν λόγω κατάλογο των εθνικών ταξινομήσεων — μετά την προσχώρηση στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες — του βουτύρου που παρασκευάζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία «έτσι ώστε το βούτυρο αυτό να ανταποκρίνεται στους όρους που αντιστοιχούν σε εκείνους που εφαρμόζονται στο βούτυρο, το οποίο

24 — Κανονισμοί 1813/93 της Επιτροπής (παρατεθείς στην υποσημείωση 13), 2443/93 της Επιτροπής (παρατεθείς στην υποσημείωση 6), καθώς και (ΕΟΚ) 3049/93 της Επιτροπής, της 4ης Νοεμβρίου 1993 (ΕΕ L 273, σ. 7.). Στις αιτιολογικές σκέψεις και των τριών κανονισμών γίνεται παραπομπή στις ασάφειες όσον αφορά τα «ενδιάμεσα προϊόντα».

25 — Δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 2443/93.

26 — Η δεύτερη παράγραφος αρχίζει ως εξής: «Με την επιφύλαξη του άρθρου 9α, στοιχείο α', ενίσχυση λαμβάνουν μόνο: [...]».

27 — Κατά την προφορική διαδικασία, η Επιτροπή ανέφερε, σε σχέση με το άρθρο 9α, ότι η προσθήκη του είναι το αποτέλεσμα συμβιβασμού μεταξύ του συμφέροντος του Βασιλείου του Βελγίου να έχει τη δυνατότητα χορηγήσεως ενισχύσεως για το BITA και της αρχής κατά την οποία μόνο το «κλασικό» μπορεί, κατ' ουσίαν, να αποτελέσει το αντικείμενο ενθαρρύνσεως εκ μέρους της Κοινότητας.

δύναται επί του παρόντος να αποτελέσει το αντικείμενο παρεμβάσεων εντός της Κοινότητας» [28].

61. Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει ότι το άρθρο 1 του κανονισμού 570/88, σε συνδυασμό με τον κανονισμό 985/68, προϋποθέτει ορισμένες προϋποθέσεις όσον αφορά την παρασκευή και τη σύνθεση του βουτύρου.

62. Επιστρέφοντας στο ζήτημα του εύρους της εναπομείνασας αρμοδιότητας στην υπό κρίση περίπτωση και στην αρχικώς αναφερθείσα νομολογία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα κράτη μέλη μπορούν να ασκήσουν την αρμοδιότητα να προβούν στην κατάταξη του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 985/68 μόνον εφόσον λάβουν υπόψη τις σχετικές προϋποθέσεις.

63. Διαφορετική ερμηνεία θα παρείχε στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής του συστήματος παρεμβάσεων ή ενισχύσεων ώστε να καλύπτει και άλλα προϊόντα εκτός από εκείνα τα οποία καλύπτονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του συστήματος αυτού, πράγμα το οποίο θα αντέβαινε στην αρχή της ενιαίας εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου και στην αρχή της ισότητας μεταξύ των κοινοτικών καταναλωτών κατά την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής [29].

28 — Κανονισμός 2714/72 του Συμβουλίου (παρατεθείς στην υποσημείωση 9), τελευταία αιτιολογική σκέψη.

29 — Πρβλ., ως προς την αρχή αυτή, την απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1979 στην υπόθεση 11/76, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1979/Ι, σ. 93, σκέψη 9).

64. Από τις προηγούμενες σκέψεις συνάγεται ότι τόσο το πρώτο όσο και το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.

2. Δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως

α) Ισχυρισμοί των διαδίκων

65. Η Βελγική Κυβέρνηση ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι δεν μπορούν να προσαφθούν στις αρχές της ανωμαλίες ή αμέλειες υπό την έννοια των άρθρων 2 και 3 του κανονισμού 729/70, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής, βάσει των οποίων η Επιτροπή προέβη στις διορθώσεις. Αν θεωρηθεί ότι υπέπεσε σε πλάνη κατά την ερμηνεία του κανονισμού 570/88, τούτο οφείλεται στην ασάφεια της νομικής καταστάσεως η οποία επικρατούσε ως προς το επίδικο ζήτημα μέχρι την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 455/95 και θα πρέπει να καταλογισθεί στην Επιτροπή ως παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

66. Κατά την Επιτροπή, ο ισχυρισμός αυτός δεν ευσταθεί, εφόσον οι προσβαλλόμενες αποφάσεις εκδόθηκαν κυρίως βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 3, και του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70 και μάλιστα στηρίχθηκαν στη διαπίστωση ότι οι δαπάνες δεν ήσαν σύμφωνες προς το κοινοτικό δίκαιο· κατά συνέπεια, δεν

χρειάστηκε να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες ανωμαλίες ή αμέλειες.

β) Εκτίμηση

67. Το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 729/70 συνιστά τη *διαδικαστική βάση για την απόφαση* της Επιτροπής σχετικά με τις δαπάνες των κρατών μελών τις οποίες θα εξαιρέσει από τη κοινοτική χρηματοδότηση. Το *πλαίσιο* της κοινοτικής αυτής χρηματοδοτήσεως όσον αφορά το ΕΓΤΠΕ καθορίζεται από τα άρθρα 2 και 3 του κανονισμού αυτού. Στην υπό κρίση υπόθεση επιρροή ασκεί συναφώς το άρθρο 3, κατά το οποίο το ΕΓΤΠΕ χρηματοδοτεί τις παρεμβάσεις που προορίζονται για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών και «που επιχειρούνται σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών». Το άρθρο 8 του κανονισμού αφορά τη *νομότυπη εφαρμογή* των μέτρων: περιλαμβάνει, αφενός, την υποχρέωση των κρατών μελών να εξασφαλίσουν τη νομότυπη εφαρμογή και, αφετέρου, τις διατάξεις που αφορούν τις συνέπειες των ανωμαλιών ή αμελειών που εμφανίστηκαν κατά την εφαρμογήν αυτή.

68. Ενόψει των διατάξεων αυτών πρέπει, όταν λαμβάνεται απόφαση για την εξαίρεση ορισμένων δαπανών από την κοινοτική χρηματοδότηση κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, να γίνεται, καταρχήν, διάκριση μεταξύ της περιπτώσεως κατά την οποία τα κράτη μέλη πραγματοποίησαν δαπάνες παρεμβάσεως για τις οποίες δεν υφίσταται νομική βάση κατά τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου και της περιπτώσεως κατά την οποία υφίσταται μεν νομική βάση για τη χρηματοδότηση στα πλαίσια του κοινοτικού δικαίου, πλην όμως κατά την εφαρμογή των μέτρων εμφιλοχώρησαν ανωμαλίες ή αμέλειες υπό την έννοια του άρθρου 8.

69. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η Επιτροπή προβαίνει σε χρηματοπιστωτική διόρθωση, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οποίας το ύψος αποτελεί συνάρτηση του είδους και της σοβαρότητας της παραβάσεως καθώς και της ζημίας που προκλήθηκε στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και η οποία υπολογίζεται είτε βάσει των παρατυπιών στις κατ' ιδίαν ενέργειες είτε βάσει του κινδύνου χρηματοπιστωτικών ζημίων.

70. Αντιθέτως, εάν ένα κράτος μέλος προέβη, όπως στην υπό κρίση περίπτωση, σε δαπάνες παρεμβάσεως οι οποίες στηρίζονται σε εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή διατάξεως του κοινοτικού δικαίου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι «μια τέτοια περίπτωση δεν μπορεί να ρυθμιστεί από το άρθρο 8, αλλά πρέπει, αντιθέτως να εκτιμηθεί ενόψει των γενικών διατάξεων των άρθρων 2 και 3 του κανονισμού αυτού [...] οι διατάξεις αυτές επιτρέπουν στην Επιτροπή να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ μόνο με τα ποσά που έχουν καταβληθεί σύμφωνα με τους θεσπισμένους στους διάφορους τομείς των γεωργικών προϊόντων κανόνες, ενώ τα κράτη μέλη επιβαρύνονται με όλα τα άλλα καταβληθέντα ποσά, ιδίως τα ποσά που κακώς οι εθνικές αρχές θεώρησαν ότι τους επιτρεπόταν να καταβάλουν στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των αγορών.» [30]

30 – Αποφάσεις της 24ης Μαρτίου 1988 στην υπόθεση 347/85, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 1749, σκέψη 52)· και στην υπόθεση 11/76, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (παρατεθείσα στην υποσημείωση 29, σκέψη 8).

71. Σε μια περίπτωση όπως η υπό κρίση, οι δαπάνες οι οποίες πραγματοποιήθηκαν επί εσφαλμένης νομικής βάσεως βρίσκονται εξ αρχής εκτός του χρηματοδοτικού πλαισίου των άρθρων 2 και 3 του κανονισμού 729/70 και, κατά συνέπεια, πρέπει να εξαιρεθούν, στο σύνολό τους, από την κοινοτική χρηματοδότηση, χωρίς να έχουν σημασία οι ανωμαλίες ή αμέλειες υπό την έννοια του άρθρου 8.

72. Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Β — *Δεύτερος λόγος ακυρώσεως: παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας*

1. Ισχυρισμοί των διαδίκων

73. Η Βελγική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η στηριζόμενη στην — επίδικη — βάσει του άρθρου 1 του κανονισμού 570/88 ενίσχυση που έλαβε η εταιρία Corman δεν είναι υψηλότερη από την ενίσχυση που θα ελάμβανε δυνάμει του άρθρου 9α. Ακόμη όμως και αν αναγνωρισθεί η ανάγκη ιχνηθετήσεως για τα ενδιάμεσα προϊόντα σύμφωνα με το άρθρο 9α, το 96 % του BITA για το οποίο χορηγήθηκε η επίδικη ενίσχυση κατά το άρθρο 1 του κανονισμού πληρούσε την προϋπόθεση αυτή και θα μπορούσε να τύχει της ενισχύσεως κατά το άρθρο 9α, όπως προκύπτει από την έκθεση του οργάνου συμβιβασμού.

74. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη τόσο κατά την άσκηση αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Κοινότητας όσο και κατά την έλλειψη διακριτικής ευχέρειας, η Επιτροπή μπορούσε, κατά τη Βελγική Κυβέρνηση, να εξαιρέσει από τη χρηματοδότηση μόνον το 4 %, το πολύ, του ποσού της ενισχύσεως.

75. Η Επιτροπή όμως αντιτείνει ότι οι εξουσίες της, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 5 του κανονισμού 729/70, περιορίζονται στην απλή διαπίστωση της συμφωνίας προς το κοινοτικό δίκαιο και ότι, κατά συνέπεια, κάθε άσκηση ευρύτερης διακριτικής ευχέρειας θα συνιστούσε πρόδηλη παραβίαση του δικαίου. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή δεν μπορεί να καλύψει την ασυμβατότητα προς το κοινοτικό δίκαιο, όσον αφορά χρηματοδότηση, στην περίπτωση κατά την οποία αυτό έχει ευνοϊκές συνέπειες για το ΕΓΤΠΕ, κατά μείζονα δε λόγο στην περίπτωση που αυτό είναι ουδέτερο από πλευράς χρηματοπιστωτικών συνεπειών, όπως εν προκειμένω.

2. Εκτίμηση

76. Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει, κατά πάγια νομολογία, οι νομικές πράξεις των κοινοτικών οργάνων να μη βαίνουν πέραν του ορίου αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκομένου σκοπού και ότι, όταν προσφέρονται προς επιλογή περισσότερα κατάλληλα

μέτρα, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές [31].

77. Καταρχάς, πρέπει να γίνει δεκτή η άποψη της Βελγικής Κυβερνήσεως ότι η αρχή της αναλογικότητας έχει εφαρμογή και στα μέτρα που λαμβάνει η Επιτροπή στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής [32].

78. Πάντως, δεν μπορεί να συντρέχει παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας στην περίπτωση κατά την οποία ένα κοινοτικό όργανο εκδίδει νομική πράξη βάσει διατάξεων οι οποίες δεν του παρέχουν καμία διακριτική ευχέρεια να θεσπίσει άλλο μέτρο ή να επιλέξει άλλη έννομη συνέπεια.

79. Όπως διαπιστώθηκε ήδη κατά την εκτίμηση του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η Επιτροπή οφείλει, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', σε συνδυασμό με τα άρθρα 2 και 3 του κανονισμού 729/70, να εξαιρεί από τη χρηματοδότηση επιστροφές και παρεμβάσεις όταν αυτές δεν χορηγήθηκαν ή δεν πραγματοποιήθηκαν «σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες».

80. Επομένως, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων αυτών, η Επιτροπή δεν διέθετε, στην περίπτωση της χορηγήσεως ενισχύσεως στηριζομένης σε αντικειμενικώς εσφαλμένη νομική βάση, τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει άλλη έννομη συνέπεια από την εξαίρεση του συνολικού ποσού της οικείας ενισχύσεως από την κοινοτική χρηματοδότηση.

81. Ειδικότερα, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την ερμηνεία των προϋποθέσεων επιβαρύνσεως του ΕΓΤΠΕ με τις δαπάνες [33], δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή είχε την εξουσία να ελέγξει και να αναλάβει τις δαπάνες τις οποίες ένα κράτος μέλος κακώς είχε στηρίξει σε συγκεκριμένη νομική βάση, ενόψει της υπάρξεως άλλης — ορθής — νομικής βάσεως [34].

82. Ελλείψει διακριτικής ευχέρειας της Επιτροπής κατά την *εφαρμογή* του κανονισμού 729/70, το ζήτημα της αναλογικότητας της εξαιρέσεως του συνολικού ποσού της ενισχύσεως μπορούσε να τεθεί μόνο σε σχέση με τον ίδιο τον κανονισμό αυτό. Πάντως, δεν υποστηρίχθηκε ότι οι διατάξεις του κανονισμού 729/70 είναι ασυμβίβαστες προς την αρχή της αναλογικότητας.

31 — Για παράδειγμα, αποφάσεις της 17ης Μαΐου 1984 στην υπόθεση 15/83, Denkavit Nederland (Συλλογή 1984, σ. 2171, σκέψη 25) και της 11ης Ιουλίου 1989 στην υπόθεση 265/87, Schräder (Συλλογή 1989, σ. 2237, σκέψη 21).

32 — Πρβλ., για παράδειγμα, την απόφαση της 29ης Φεβρουαρίου 1996 στις υποθέσεις C-296/93 και C-307/93, Γαλλία και Ιρλανδία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. I-795, σκέψεις 30 και 31).

33 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 29, σκέψη 9.

34 — Πράγματι, η εν λόγω εφαρμογή της διαδικασίας εκκαθαρίσεως των λογαριασμών θα μπορούσε να παρακάνήσει τα κράτη μέλη να επιλέγουν ευνοϊκότερες, κατά τη γνώμη τους, νομικές βάσεις χρηματοδοτήσεως και θα έθετε, κατά συνέπεια, σε κίνδυνο τον σκοπό της διαδικασίας αυτής, δηλαδή την εξασφάλιση ότι «οι επιστροφές που χορηγούνται στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών και οι παρεμβάσεις επιχειρούνται ομοίως στο πλαίσιο αυτό». Πρβλ., για τον σκοπό αυτό, την απόφαση στην υπόθεση 347/85 (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 30, σκέψη 53).

83. Επομένως, η αιτίαση της παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας είναι αβάσιμη.

Γ — *Τρίτος λόγος ακυρώσεως: παραβίαση της αρχής της έντιμης συνεργασίας*

1. Ισχυρισμοί των διαδίκων

84. Κατά τη Βελγική Κυβέρνηση, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, δυνάμει της αρχής της έντιμης συνεργασίας, να επιδείξει μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τη βελγική πλευρά στα πλαίσια της διαδικασίας συμβιβασμού, κατά τη διεξαγωγή της οποίας ουδέποτε η Επιτροπή γνωστοποίησε την πραγματική αιτιολογία των επιδίκων αποφάσεων, και να συζητήσει σε βάθος την ερμηνεία του κανονισμού και την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας.

85. Η Επιτροπή αντιτάσσει στη Βελγική Κυβέρνηση τα πραγματικά περιστατικά που διαπιστώθηκαν επίσης στην έκθεση συμβιβασμού και δεν αμφισβητήθηκαν, καθώς και τη διεξαγωγή της διαδικασίας, η οποία, κατά την Επιτροπή, αντικρούει άμεσα τις προπαρατεθείσες αιτιάσεις.

2. Εκτίμηση

86. Η Βελγική Κυβέρνηση θεμελιώνει την αιτίαση που απευθύνει στην Επιτροπή ότι παραβίασε την αρχή της έντιμης συνεργασίας όσον αφορά τη συμμετοχή της στη διαδικασία συμβιβασμού μόνο με τον αόριστο ισχυρισμό ότι η Επιτροπή έλαβε μέρος «εντελώς τυπικά» στη διαδικασία συμβιβασμού και δεν κατέβαλε ουσιαστικές προσπάθειες για την επίτευξη συμβιβασμού.

87. Στα πλαίσια της διαδικασίας συμβιβασμού, όπως αυτή ρυθμίζεται στην απόφαση 94/442/ΕΚ της Επιτροπής, της 1ης Ιουλίου 1994, σχετικά με τη θέσπιση διαδικασίας συμβιβασμού στο πλαίσιο της εκκαθάρισης των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων [35], το συμβιβαστικό όργανο αναλαμβάνει, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως αυτής, τη σύγκλιση των δυνατών θέσεων της Επιτροπής και του συγκεκριμένου κράτους μέλους. Το όργανο αυτό βασίζεται συναφώς, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 4, της ιδίας αποφάσεως, «στον υπό κρίση φάκελο» και σε μια «ισομερή διαβούλευση με τις υπηρεσίες της Επιτροπής και τις ενδιαφερόμενες εθνικές αρχές».

88. Όπως προκύπτει από το σημείο 5 της εκθέσεως συμβιβασμού, αμφότερα τα μέρη που μετέσχον στη διαδικασία, επομένως και η Επιτροπή, έκαναν χρήση της ευχέρειας να εκθέσουν ενώπιον του όργανου συμβιβασμού τις αντίστοιχες απόψεις τους, όπως αυτές συνοψίζονται στα σημεία 3 και 4 της εκθέσεως.

89. Αφού από την έκθεση συμβιβασμού δεν προκύπτουν, ως προς το σημείο αυτό ή ως

35 — ΕΕ L 182, σ. 45.

προς άλλα ζητήματα, ενδείξεις ενδεχόμενης πλημμελούς συμμετοχής της Επιτροπής, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή μετέσχε στη διαδικασία συμβιβασμού κατά τον προβλεπόμενο τρόπο.

90. Άλλωστε, η Βελγική Κυβέρνηση δεν μπορεί να αντλήσει από το γεγονός ότι η Επιτροπή ότι ουδέποτε συναντήθηκε, κατά τους βελγικούς ισχυρισμούς, με τους εκπροσώπους του Βασίλειου του Βελγίου και δεν γνωστοποίησε τις «πραγματικές αιτίες» για τη (μεταγενέστερη) έκδοση των επιδίκων αποφάσεων την αιτίαση ότι δεν μετέσχε με σοβαρότητα στη διαδικασία συμβιβασμού, δεδομένου ότι δεν προβλέπονται τέτοιες υποχρεώσεις στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής.

91. Επομένως, η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της έντιμης συνεργασίας όσον αφορά τη διαδικασία συμβιβασμού.

92. Όσον αφορά τη γενική εξέλιξη της διαφοράς σχετικά με την ερμηνεία του επιδίκου κανονισμού, από τον φάκελο προκύπτει περαιτέρω ότι η Επιτροπή και οι βελγικές αρχές αντάλλαξαν πολλά στοιχεία και εκτός της διαδικασίας συμβιβασμού.

93. Έτσι, τόσο το 1991 — με την ευκαιρία της εξαγωγής του BITA στη Γαλλία — όσο και κατά το 1995 — σε σχέση με την τροποποίηση του κανονισμού 570/88 με τον κανονισμό 455/95 — πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή εγγράφων μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των βελγικών αρχών, στα πλαίσια της οποίας εξετάσθηκαν ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή του επιδίκου κανονισμού στον BITA. Επομένως, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή παράβαση του καθήκοντος έντιμης συνεργασίας όσον αφορά τη διαφορά σχετικά με την ερμηνεία του κανονισμού 570/88 στο μέτρο που η συνεργασία αυτή πραγματοποιήθηκε εκτός της διαδικασίας συμβιβασμού.

94. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της έντιμης συνεργασίας.

Δ — Τέταρτος λόγος ακυρώσεως: παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

1. Ισχυρισμοί των διαδίκων

95. Η Βελγική Κυβέρνηση φρονεί ότι η ερμηνεία του άρθρου 1 του κανονισμού 570/88 στην οποία προέβη λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ήταν δικαιολογημένη. Αντιθέτως, θεωρεί ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή αυτή, στηριζόμενη κυρίως, όταν προέβη στις διαπιστώσεις σχετικά με τις διορθώσεις που περιλαμβάνονται στις επίδικες αποφάσεις, σε ένα χωρίο αποφάσεως του Πρωτοδικείου που εκδόθηκε στις 30 Ιανουαρίου 1997 [36] και, κατά συνέπεια, σε απόφαση που εκδόθηκε τρεις μόλις

36 — Απόφαση Corman κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 16.

μήνες μετά τις επίμαχες ενέργειες και η οποία δεν αφορούσε τον κανονισμό 570/88.

96. Από την πλευρά της, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η αιτίαση αυτή της προκαλεί κατάπληξη. Θεωρεί αντιθέτως, ότι η Βελγική Κυβέρνηση, με την ταξινόμηση του BITA ως beurre marque de contrôle, εγκατέλειψε αιφνιδίως την αρχική της θέση, κατά την οποία το BITA δεν ήταν επιλέξιμο για τη χορήγηση ενισχύσεων βάσει του άρθρου 1 του κανονισμού. Επιπλέον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι δεν στήριξε τις αποφάσεις της «προεχόντως» στην προαναφερθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου· η απόφαση αυτή επιβεβαίωσε απλώς την πάγια θέση της Επιτροπής.

2. Εκτίμηση

97. Δεν επιτρέπεται η επίκληση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης κατά κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως παρά μόνον αν η ίδια η Κοινότητα δημιούργησε μια κατάσταση που μπορούσε να δημιουργήσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στους διοικουμένους [37].

98. Στην υπό κρίση όμως υπόθεση, η Επιτροπή εξέφρασε εξαρχής, δηλαδή για πρώτη φορά με το από 10 Ιουνίου 1991 έγγραφο, στις βελγικές αρχές αμφιβολίες ως προς την επιλεξιμότητα του BITA, για τη χορήγηση ενισχύσεως, εν πάση περιπτώσει όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 1 του κανονισμού 570/88: σε έγγραφο της 3ης Ιουλίου 1991 προς τις γαλλικές τελωνειακές αρχές, του οποίου έλαβε γνώση το βελγικό Υπουργείο Γεωργίας, η Επιτροπή τόνισε ότι «το προϊόν δεν μπορεί να θεωρηθεί ως βούτυρο και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ταξινομηθεί ως βούτυρο υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΟΚ) 985/68». Με έγγραφο της 22ας Αυγούστου 1991, το βελγικό Υπουργείο Γεωργίας επιβεβαίωσε ότι συμμεριζόταν την εν λόγω άποψη της Επιτροπής: «Πάντως, [το BITA] δεν μπορεί να ταξινομηθεί σε μια από τις κατηγορίες του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΟΚ) 985/68, δηλαδή για το Βέλγιο: Beurre marque de contrôle [...]». Παρά τη δήλωση αυτή, οι βελγικές αρχές ταξινόμησαν, ως γνωστό, στις 28 Φεβρουαρίου 1994, το BITA, το οποίο μέχρι τότε ετύγχανε, ως ενδιάμεσο προϊόν, της ενισχύσεως του άρθρου 9 του κανονισμού 570/88, ως «Beurre marque de contrôle» και χορηγούσαν, εφεξής, ενίσχυση κατά το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού.

99. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Βασίλειο του Βελγίου δεν μπορούσε δικαιολογημένα να αναμένει ότι η Επιτροπή θα επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με ενισχύσεις που το Βασίλειο του Βελγίου χορήγησε στο BITA κατ' εφαρμογήν της νέας ταξινομήσεως βάσει του άρθρου 1. Το γεγονός ότι η Επιτροπή αναφέρθηκε ρητώς, στα πλαίσια της διαδικασίας εκκαθαρίσεως των λογαριασμών, η οποία προηγήθηκε των επιδίκων αποφάσεων, και στην απόφαση Corman [38], δεν έχει καμία σημασία υπό το πρίσμα της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, εφόσον η Επιτροπή, όπως προαναφέρθηκε, είχε διατυπώσει σταθερά επιφυλάξεις όσον αφορά την

37 — Πρβλ., για παράδειγμα, την απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 1992 στην υπόθεση C-177/90, Kühn (Συλλογή 1992, σ. I-35, σκέψη 14).

38 — Πρβλ. σημείο 3 της εκθέσεως συμβιβασμού.

επιλεξιμότητα του BITA για τη χορήγηση ενισχύσεων κατά το άρθρο 1 του επιδίκου κανονισμού.

100. Επομένως, και η αιτίαση περί παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης είναι αβάσιμη.

VI — Πρόταση

101. Βάσει των προηγουμένων σκέψεων προτείνεται στο Δικαστήριο να αποφασίσει ως εξής:

«1. Απορρίπτει την προσφυγή ως αβάσιμη.

2. Καταδικάζει το Βασίλειο του Βελγίου στα δικαστικά έξοδα.»